

prima admittitur in Christo, non altera. Cujus rationem reddit S. Thomas supra quæst. i. art. 1. ad 3. quia mors, & similia, sunt malum pœnae introducunt a justitia Dei, & ordinatum in gloriam ejus; peccatum autem est indecentia moralis, & quod sit recessus à divina bonitate, sapientia, & aliis regulis.

7. Dico secundò, Humanitas Christi peccare non potuit, peccato destruente unionem hypostaticam.

Hæc cōclusio constat ex dictis in præcedenti: Si enim humanitas Christi peccaret, peccato destruente unionem hypostaticam, tale peccatum procederet elicitivè à supposito divino, & illi tribueretur, subindeque Deus denominaretur peccans, quæ sunt absurdæ & impossibilia. Sed insuper suaderi potest, exponendo quatuor differentias integratam unionis & gratiam habitualē, quæ manifestè evincunt, nullum peccatum posse à Christo committi, quo unio ejus hypostatica dissolvatur.

Prima est, quia gratia habitualis non constituit suppositum, sed ei advenit, sicut alij habitus; unde plures actiones procedere possunt à supposito, quæ non oriuntur à gratia habituali, ut à principio formalī, inter quas aliqua potest esse peccatum mortale, subindeque talem gratiam expellere. At verò gratia unionis, cum constituat suppositum, est principium quod omnium operationum quæ ab humanitate Christi procedunt, ex quo fit, quod non solum nulla operatio Christi possit esse mala & peccaminosa, sed etiam quod omnis ejus actio sit infiniti meritū & valoris. Secunda est, quia gratia habitualis non immobilitat hominem in bono, bene tamen unio hypostatica; quia ista conjungit immobiliter humanitatem Christi prime regulæ rectæ operationis, scilicet Deo, multoque perfectiori modo, quam visio beatifica, cum ista unio sit accidentalis, illa substantialis. Tertia est, quia gratia sanctificans (cum sit habitus, & habitus utamur quando volumus) liberi arbitrij flexibilitati subjicitur; non verò gratia unionis, cum non sit habitualis, vel accidentalis, sed substantialis. Quarta demum disparitas est, quia gratia habitualis, cum sit sanctitas finita, & diminuta solum participatio divinae naturæ & sanctitatis, licet peccatum ab anima expellat, ei tamen non afferit potentiam ad peccandum: gratia verò unionis, cum sit summa & infinita sanctitas, neddum peccatum actuale, sed etiam potentiam ad peccandum excludit. Cujus ratio est, quia sanctitas ex suo conceptu dicit essentialiter oppositionem cum peccato, & distantiam ac elongationem ab illo, unde summa & infinita sanctitas, summan distanciam & elongationem à peccato, summanque cum illo oppositionem importat: Sed oppositio non solum cum peccato actuali, sed etiam cum potentia peccandi, & elongatio non solum à peccato, sed etiam à potentia expedita ad peccandum, major est, quam sola oppositio cum actu peccati, & sola elongatio ab illo: Ergo summa sanctitas, non solum opponitur actuali peccato, sed etiam potentia expedita ad peccandum, & utrumque removet ab humanitate Christi.

8. Ex dictis intelliges, tres esse causas sanctitatis & impeccabilitatis Christi, nempè unionem hypostaticam, quæ summa & infinite humanitatem Christi sanctificat, & ab ea, neddum peccatum, sed etiam potentiam peccandi excludit: visionem beatificam, quæ animam Christi prima rectæ operationis regulari conjungit, & in ea caufat amorem beatissimum, quo perfectè sanctificatur; & gratiam habitualē, quæ, ratione conjunctionis quam

habet cum gratia unionis, in Christo est in statu perfecto & connaturali, & habet quandam participationem gratiæ pattiæ, ratione cuius firmat animam Christi in bono, ut initio hujus capituli annotavimus. Unde meritò Danielis 9. Christus Sanctus Sanctorum appellatur: & Isaia 46. ob triplum illum titulum sanctitatis, Seraphin die ac nocte, sacrum illud trisagium Sanctus, Sanctus, Sanctus, ante thronum ejus decantant.

9. Objicies primò contra primam conclusiōnem: Deus potest permittere, & permitit, vel permisit de facto peccatum in voluntate hominum & Angelorum; quia licet peccatum sit malum, missio tamen peccati bona est, & ad gloriam Dei conducens: Ergo similiter Deus potest, saltem de absoluta potentia, permittere peccatum in voluntate Christi.

Respondeo, concesso Antecedente, negando consequentiam, & paritatem: licet enim Deum permittere peccatum in voluntate hominum & Angelorum, non sit intrinsecè malum, sed bonum; bene tamen illud permittere in voluntate naturæ ad esse personale Dei assumptæ: nam respectu aliarum voluntatum, Deus se habet ut causa & provisor universalis, regens eas per generalem providentiam, ad quain pertinet permittere aliqua mala & peccata, ad manifestationem divinæ justitiae & misericordiæ: respectu verò voluntatis naturæ assumptæ, se habet ut causa & provisor particularis, cum teneatur eam specialiter in suis operationibus dirigere.

10. Objicies secundò: Humanitati Christi per unionem hypostaticam non fuere communicatae proprietates divinae naturæ; illa enim, ex vi talis unionis, non est facta omnipotens, eterna, aut imensa: Sed impeccabilitas est proprietas naturæ divinae, sicut immortalitas, & immutabilitas: Ergo humanitas Christi, ex vi unionis hypostaticæ, non fuit redita impeccabilis.

Respondeo, concessa Majori, distinguendo Minorem: impeccabilitas ab intrinseco, & ex principiis essentialibus, est proprietas divinae naturæ, concedo Minorem: impeccabilitas ab extrinseco, & ratione aliquis doni gratuiti, ab extrinseco advenientis, nego Minorem, & consequentiam. Licet ergo humanitas Christi sit impeccabilis, quia tamen hæc impeccabilitas non convenit ei ex principiis intrinsecis & essentialibus, nec ab ea diminat per modum proprietatis, sed provenit ex dono ab extrinseco adveniente, & gratuitè à Deo comunicato, nimirum à gratia unionis, non communicatur ei attributum proprium divinae naturæ, quæ ex principiis intrinsecis & essentialibus, habet quod sancta & impeccabilis sit.

Consectaria præcedentis doctrina.

11. Ex dictis sequitur primò, in Christo nec fuisse, nec esse potuisse somitem peccati, seu inordinatam inclinationem appetitus sensitivi ad bona sensibili contra regulam rationis. Nam Christus habuit gratiam & virtutes morales in gradu perfectissimo: proprium autem virtutis est subjecere appetitum rationi, perfectissimè verò virtutis, ita perfectè illum subjecere, ut contra rationem insurgere non possit. Item humanitas Christi, ex vi gratia unionis, est infinite sancta: At infinitæ sanctitati repugnant neddum motus inordinati appetitus inclinantes ad peccatum, sed etiam propensio & inclinatio appetitus sensitivi ad illos; nam summa sanctitas summe distat à peccato: major autem

à peccato distantia est, non solum opponi ipsi peccato, sed etiam ei quod ad peccatum inclinat: Ergo in Christo nec fuit nec esse potuit inordinata inclinatio appetitus sensitivi ad bona sensibili rationi contraria, in qua consistit fomes peccati.

12. Sequitur secundò, in Christo non potuisse esse habitum vitiosum, tum quia habitus vitiosi cum virtutibus moralibus in gradu heroico, quales fuerunt virtutes Christi, incompatibilis sunt. Tum etiam, quia infinita sanctitas divini suppositi, excludit omnem peccandi propensionem, quam secum afferit habitus vitiosus.

13. Sequitur tertiod, in Christo non potuisse esse peccatum veniale, licet enim tale peccatum non opponatur gratiæ habituali, benè tamen gratia unionis; quia illa est solum diminuta quedam & imperfecta divinae naturæ & sanctitatis participatio; ista verò est communicatio totius sanctitatis divinae. Unde SS. Patres supra cap. 9. relati afferunt humanitatem Christi, per gratiam unionis, totius Divinitatis unguento fuisse delubratam: Ergo licet in justis possit esse peccatum veniale, non tamen in Christo.

14. Sequitur quartò, quod etsi corpus Christi non fuisset conceptum ex Virgine, & formatum à Spiritu Sancto, sed ex Adamo traxisset originem, per seminalem propagationem, ejus tamen anima in instanti unionis cum corpore, nec contraxisset, nec contrahere potuisset peccatum originale; quia in eo instanti fuisset in anima Christi, forma incompatibilis cum peccato originali, nempè gratia substantialis unionis, quæ non minus pugnat cum peccato originali, quam cum peccato actuali & habituali.

15. Sequitur quintò, repugnare Christo omnem imperfectionem moralem, subindeque cuiuscumque consilij divini transgressionem seu omissionem. Tum quia hæc imperfectio & omissione repugnant sanctitati Christi, quæ nullæ major esse potest. Tum etiam, quia hic defectus tribueretur supposito divino, ut causæ particulari illius, & ipsi naturæ divinae imputaretur, ratione obligationis quam habet gubernandi voluntatem Christi, quod omnino repugnat.

CAPUT XVII.

Concordia libertatis Christi cum ejus impeccabilitate.

1. Certeum est, Christum, non obstante ejus impeccabilitate, fuisse liberum in servandis præceptis sibi à Patre impositis, præsentim vero in obeunda morte pro salute generis humani: hoc enim ipse Christus testatur Joan. 10. his verbis: *Ego pono animam meam, & iterum sumo eam, nemo tollit animam meam à me, sed ego pono eam a meipso, & potestatem habeo ponendi eam, & potestatem habeo iterum sumendi eam: hoc mandatum accipere à Patre meo.* Ubi Salvator, & mandatum mortis, & liberam ejus electionem, aperte conjungit, dum asserit se in ejus acceptatione, retinere potentiam ponendi animam suam à seipso, in qua potestate sitam esse libertatem, nemo ambigit. Unde Augustinus tract. 119. in Joan. sub finem: *Quis ita dormit, quando voluerit, sicut Iesus mortuus est, quando voluit? Quis ita vestem deposit, quando voluerit, sicut se carne exiit, quando voluit? Quis ita cum voluerit abiit, quomodo cum voluerit obiit?* Rati-

tio etiam suffragatur, tum quia præceptum supponit libertatem in eo cui imponitur, frustra enim nobis præcipitur, ut respiremus, vel ut beatitudinem amemus. Tum etiam, quia Christus moriendo ex obedientia, ceteraque adimplendo præcepta, meruit apud Patrem, ut constabit ex dicendis capite sequenti: meritum autem supponit libertatem, cui ut fundamento innititur: Ergo Christus fuit liber in servandis præceptis sibi à Patre impositis, Verum difficilè explicari potest, quomodo cum tali libertate, posset salvare & conjungi ejus impeccabilitas: Si enim fuit liber in servandis præceptis Patris, potuit ea non exequi, subindeque peccare, & sic non fuit impeccabilis: si vero ea transgredi non potuit, liber non fuit: unde alterutrum ex his videtur negandum, nempè, aut Christum fuisse liberum, aut fuisse impeccabilem.

2. Ad hunc nodum solvendum, & ad conciliandam Christi libertatem cum ejus impeccabilitate, mirum est in quot placita dividantur recentiores Theologi. In primis enim aliqui negant, Christum habuisse à Patre præceptum moriendo, strictè sumptum, sed late & improptè, prout significat Dei voluntatem, qua decreverat ipsum pro salute hominum moritum. Sed hoc aperie videtur repugnare Scripturæ Sacrae, dicitur enim Joan. 10. *Hoc mandatum accepi à Patre meo, & cap. 12. Qui misit me Pater, ipse mihi mandatum dedit, & cap. 14. Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio, & cap.*

15. *Si præcepta mea servaveritis, sicut & ego præceptra Patris mei servavi;* ubi eodem modo vocat præcepta quæ ipse à Patre accepit, ac ea quæ Apostoli ab eo accepérunt. Addo quod, juxta Scripturam, Christus ex obedientia ad Patrem mortuus est, ut constat ex illo ad Philip. 2. *Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem:* Unde Bernardus serm. ad milites templi cap. 13. ait quod tantam habuit obedientiam, ut vitam, quam ipsam perdere maluerit, factus obediens usque ad mortem: Sed obiectum formale obedientia est præceptum superioris, strictè sumptum, ut docet S. Thomas 2. 2. qu. 104. artic. 2. Ergo Christus, præceptum strictè sumptum moriendo pro salute generis humani, à Patre habuit.

3. Alij existimant, quod antequam Christo imponeretur præceptum moriendo, postulavit sibi fieri tale præceptum, aut ipsi propositum fuit à Patre, sub conditione quod posset ipsum recusare, vel acceptare. Sed hoc nullum habet fundatum in Scriptura, vel SS. Patribus, quin potius ex Sacris litteris habemus, Christum ingredientem mundum Patri suo dixisse: *Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei:* Ergo in primo instanti conceptionis, fuit illi intimatum præceptum moriendo, non ab eo postulatum. Addo quod, hie modus dicendi, negotium nostra salutis & redemptionis, obtinere per mortem Christi, principalius reducit ad humanam Christi voluntatem, quam ad voluntatem divinam; & meritum obedientiæ Christi, vel omnino evanescit, vel saltem valde diminuit: vix enim illa est obedientia subditi, cui nihil præcipitur, nisi exploratæ & expectatæ, à superiore ejus voluntate. Unde egregie Bernardus serm. de tribus ordinib. Eccles. *Quisquis vel aperie, vel occulte satagit, ut quod habet in voluntate, hoc ei spirituālis Pater injungat, ipse se seducit, si forte sibi quasi de obedientia blandiatur; neque enim in ea re, ipse Pralato, sed magis ei Pralatus obedit.*

4. Alii docent cum Cardinali Delugo, id est Christum liberè præceptum moriendo impleuisse, quia tale præceptum fuit à Patre illi propositum,

sub conditione quod posset petere vel non petere dispensationem ab illo. Sed præterquam quod hic modus dicendi, non valet ad conciliandam Christi libertatem, cum ejus impeccabilitate, in obseruantia præceptorum, quæ sunt de jure naturæ, ut est præceptum diligendi Deum super omnia, cùm in talia præcepta nulla cadere possit dispensatio: potest confutari primò, quia si Christus potuisse vitare mortem, & non implere præceptum moriendi, sibi à Patre impositum, petendo dispensationem ab illo, inepit fuisse illa oratio & petitio Christi: *Pater si possibile est, transeat à me calix iste;* potuisse enim, hunc calicem a se transferre, & à morte eximi, petendo à Patre dispensationem à tali præcepto, quam paratus esset illi concedere. Secundò, quia hæc sententia non minus meritum obedientiæ Christi evacuat, quām præcedens, præceptum enim superioris, quod ita inferioris arbitrio relinquitur, ut possit ad libitum dispensationem obtinere, idolum præcepti est, & chimera mandati. Tertiò, cùm Christus per scientiam beatam videret decretum efficax & absolutum, quo Deus statuerat, ipsum pro salute humani generis moriturum difficile captu est, quomodo præcepti Patris de morte subeunda, poterat petere dispensationem; sicut enim immobilitas est divina voluntatis constantia, ita constantissima humanæ voluntatis Christi cum divina conformitas. Quartò, dato quod Christus talis præcepti dispensationem à Patre postulare absolute posse, cùm tamen melius & perfectius esset, illam non petere, habebat de illa non petenda consilium: Sed Christus non solum non poterat non implere præcepta, sed etiam illi repugnabat, non amplecti Dei consilia, ut capite præcedenti ostendimus: Ergo hic modus dicens Cardinalis Delugo, non minus inutilis est, ac præcedens, ad conciliandam libertatem Christi, cum ejus impeccabilitate.

5. Alij demum, alium conciliandæ libertatis Christi cum ejus impeccabilitate in subeunda morte, modum excoxitarunt. Dicunt enim, idèò Christum liberè præceptum de morte subeunda impervise, quia licet Deus ei præcepit mortem, quod substantiam, non tamen quantum ad circumstantias illius, puta tempus, locum, intensiōē actus, & similia, subindeque circa illa libertatem exercere potuisse. Ita Valentia, Vasquez, Lessius, Beccanus & alijs Recentiores communiter.

Sed hic etiam modus conciliandi libertatem Christi cum ejus impeccabilitate, displicer nostris Thomistis, & ab ipsis rejicitur: Primò quia falsum est, mortem Christi fuisse illi præceptam, solum quantum ad substantiam, non verò quod circumstantias; nam Christus ex perfectissima obedientia mortuus est, ut ex supra dictis constat: Sed perfectior est obedientia, quæ opus quoad substantiam & omnes circumstantias præceptum supponit, quām quæ solum supponit substantiam operis præceptum: Ergo præceptum moriendi, Christo, à Patre impositum, non solum ad substantiam mortis, sed etiam ad omnes ejus circumstantias, se extendebat, Idque ex Scriptura colligitur, saltem quantum ad circumstantiam temporis: Christus enim Lucæ 12. dicebat: *Baptismo habeo baptizari, & quomodo coarctor, donec perficiatur.* Quibus verbis, se angit ex mora five dilatione sua mortis, Christus testatur: At si ejus tempus non fuisse à Patre determinatum, sed voluntati Christi reliquum, nulla esset ratio, cur ita Christus de dilatione sua mortis angeretur, cùm tempus illius, ex ejus electione & determinatione penderet: Ergo, &c.

6. Secundò, quia ex hac sententia sequitur, Christum non meruisse ex eo præcisè quod mortuus est, sed solum ex eo quod tali modo, tali tempore, tali loco, hoc vel illo motivo, vel affectu, mortuus sit, quod videtur absurdum, & Scriptura repugnans, quæ premium Redēptionis hominum, & exaltationis nominis Christi, non circumstantiis, sed ipsi substantiæ mortis ejus attribuit, ut constat ex illo Isaïa 53. *Si posuerit pro peccato animam suam, videbit semen longævum, &c.* & ex illo ad Philip. 2. *Factus est obediens usque ad mortem, propter quod Deus exaltavit illum.* Sequela probatur: Ea ratione mors Christi est meritoria, quā est libera, cùm libertas sit fundamentum meritū: Sed juxta doctrinam Adversariorum, mors Christi non fuit libera, quantum ad substantiam, sed solum quoad circumstantias: Ergo non fuit meritoria, quantum ad substantiam, sed duntaxat, ratione circumstantiarum. Major patet, Minor probatur. Mors Christi fuit à Deo præcepta, quantum ab substantiam, ut factentur Adversarij, & constat ex eo quod Christus ex obedientia mortuus fuerit, & vitam potius quam obedientiam perdere maluerit, ut ait Bernardus supra relatus: Ergo non fuit libera quantum ad substantiam, cùm juxta Adversarios, præceptum & libertas in eadē rationem cadere non possint, ideoque afferant, circumstantias mortis & passionis Christi, non fuisse illi præcepta, sed ejus electioni & determinationi reliquæ.

Confirmatur: Voluntas necessitata ad amorem Dei v.g. & solum libera ad amandum illum ex hoc vel illo motivo, nō diceretur propriè mereri, quia diligenter Deum, sed ex eo quod illum, ex hoc, vel illo motivo, amat: Ergo si voluntas Christi, ratione præcepti Patris, fuit necessitata, ob ejus impeccabilitatem, ad mortem acceptandam, & solum remansit libera ad illam acceptandam, ex hoc vel illo motivo, manifestum est Christum non meruisse, præcisè quia mortem acceptavit, sed quia illam acceptavit, ex hoc vel illo motivo, & sub hac vel illa circumstantia.

7. Potest insuper hic modus conciliandi libertatem Christi, cum ejus impeccabilitate confutari, destruendo principale Adversariorum fundatum: præcipuum enim motivum, quo illi ducuntur, ad afferendum, præceptum moriendi quod fuit Christo impositum, se extendere duntaxat ad substantiam mortis, non verò ad ejus circumstantias, est quia si non solum substantia, sed etiam circumstantia mortis Christi, caderent sub præcepto, illa nullo modo esset libera, nec per consequens meritoria? Sed hæc ratio nulla est: Ergo ruit præcipuum fundamentum adversæ sententiae. Minor probatur primò, quia repugnat quod præceptum libertatem actus qui præcipit, destruit: Ergo, eti præceptum moriendi Christo à Patre impositum, omnes mortis circumstantias præscribat, libertatem tamen ejus in acceptanda morte non auferet. Consequentia patet, Antecedens probatur. Præceptum non potest propriam materiam destruere, aliquoquin seipsum destrueret, quod est impossibile: Sed materia propria præcepti positivi, est actus liber: ergo repugnat quod præceptū libertatē actus qui præcipit, destruit. Major constat, Minor probatur, tum quia materia præcepti est objectum obedientiæ, obedientia autem solum in actus liberos inclinare potest. Tū etiam, quia actus necessarii, v.g. motus cordis, digestio naturalis, amor beatitudinis in communi, non sunt materia præcepti, quia non sunt sub nostra potestate & libertate: Ergo materia propria præcepti est actus liber.

Secundò

Secundò Minor principalis, quæ asserit rationem fundamentalē Adversariorum, nullam posse, sic potest probari. Omnes circumstantiae mortis Christi fuerunt à Deo prædefinitæ, ac præordinatae, & tamen, hoc non obstante, mors ejus fuit libera & meritoria: Ergo similiter, non obstante præcepto se extendente ad substantiam mortis Christi, & ad omnes ojus circumstantias, illa potuit esse libera & meritoria. Consequentia patet ex paritate rationis, cùm enim Christus per scientiam beatam, decretum divinæ voluntatis inspiceret, non minus repugnabat, illum non velle se conformare prædefinitioni voluntatis Dei, quam ejus præcepto; unde si non obstante tali prædefinitione, remansit liber in acceptanda morte, etiam non obstante præcepto, se extendente ad substantiam mortis, & ad omnes ejus circumstantias, mors ejus libera & meritoria esse potuit. Antecedens vero, in quo est difficultas, probatur ex Scriptura, quæ variis in locis asserit, circumstantias mortis & passionis Christi fuisse à Deo prædefinitas: Nam circumstantia temporis notatur Joan. 13. *Sciens Iesum quia venit hora eius, &c.* Et cap. 17. *Pater venit hora, clarifica filium tuum:* quæ verba expontis Augustinus tract. 104. in Joan. ait, *hanc horam, non fato urgente, sed Deo potius ordinante, venisse.* Similiter Actuum 4. illa circumstantia mortis Christi, nempe quod Herodes & Pilatus convenierint in Jerusalem, dicitur a Deo decreta: *Convenierunt in civitate ista, adversus puerum tuum Iesum, quem unxiisti, Herodes & Pontius Pilatus, cum Gentibus & populis Israël, facere qua manus tua & consilium tuum decreverunt fieri.* Item Lucæ 22. Ipse Christus dicebat: *Filius hominis, sicut definitum est, vadit.* Unde Leo Papa tert. 7. de Passione Domini: *Non poterat (inquit) turbari, quod ante aeterna scula, & misericorditer erat dispositum, & incomparabiliter praefinitum:* Ergo ex Scriptura, circumstantiae mortis Christi fuerunt à Deo prædefinitæ. Ratio etiam id suadet: Deus enim habuit perfectissimam providentiam circa actiones & passiones Christi Domini, cùm illæ essent infiniti valoris, & ab ipsis salus orbis, & honoris divini reparatio dependet: Atqui Dei providentia, cùm se extendat ad omnia ad quæ se extendit ejus causalitas, non solum attingit res, quantum ad substantiam, sed etiam quantum ad omnes earum circumstantias, formalitates, & modos: Ergo divina providentia, mortem & passionem Christi, non solum quantum ad substantiam, sed etiam quoad omnes illius circumstantias prædefinivit.

8. Obijecies: Præcepta quæ hominibus impununtur attingunt solum substantiam nostrorum aetuum non verò intentionem, durationem, & alias illorum circumstantias, quæ determinationi & libertati voluntatis humanæ relinquentur: Ergo & præcepta Christo imposta.

Respondeo, concessio Antecedente, negando Consequentiam & partitatem: cùm enim voluntates nostræ non sint adeò promptæ ad execundam superioris voluntatem, debent suavia esse quæ nobis imponuntur præcepta, atque adeò non obligant quod omnes circumstantias: voluntas autem Christi, cùm esset promptissima, ad obediendum Patri in omnibus, ut maius esset illius meritum, debuit obligari ad actum obedientiæ perfectissimum, atque adeò se extendentem non solum ad substantiam, sed etiam ad omnes circumstantias, suæ passionis & mortis.

9. Relicis igitur ac rejectis quatuor illis sententiis, & modis conciliandi libertatem Christi cum

eius impeccabilitate; existimo verum & legitimum conciliandi & componendi illa extrema, quæ vindicatur inter se pugnantia, modum, non esse diversum ab eo quo Thomistæ conciliant libertatem hominis, cum efficacia divinorum decretorum & auxiliorum. Cum enim præceptum moriendi Christo impositum, ab efficaci & absoluto divinæ voluntatis decreto promanaverit, & fuerit ejus executio, eodem modo de tali præcepto philosophandum est, ac de ipso decreto. Sicut ergo efficax Dei decretum, ita causas liberas ad agendum determinat, ut nedum substantiam, sed etiam modum operum attingat; & efficaciter, non solum ut agant, sed etiam ut liberè agant, id est cum potentia agendi oppositum, ut docet S. Thomas 1. p. qu. 19. art. 8. & nos fuisse in tractatu de voluntate Dei exposuimus. Ita similiter præceptum moriendi Christo impositum, ipsum ad substantiam & modum operis moraliter determinavit, ut nempè moreretur, eo modo quo Pater voluit, scilicet libere, & cum potentia non moriendi. Unde ex tali præcepto infallibiliter quidem mors Christi sequi debebat, ed quod est impeccabilis, sed non necessariò, ed quod est liber, & sub tali præcepto, retineret potentiam ad non moriendum, præfertim, quia (ut supra dicebamus) cùm materia præcepti sit actus liber, repugnat quod præceptum, libertatem actus qui præcipit, destruat. In eo tamen differt præceptum a decreto, & motione ejus executiva, quod ista, cùm sit homini intrinseca, & efficacia infinita, non solum non violat humanæ voluntatis libertatem, sed etiam eam causat, voluntatem hominis applicando, sub indifference objectiva judicij, ad hoc ut sub tali indifference, se se libere determinet. Præceptum vero, cùm sit purè extrinsecum voluntati, eam interiori non inclinat, sed duntaxat eam dirigit & moraliter moveret, ut aetum præceptum libere operetur, & cum potentia agendi oppositum.

10. Hic modus conciliandi libertatem Christi cum ejus impeccabilitate, fundamentum habet in Scriptura sacra, nam Joan. 10. Christus dicebat: *Ego pono animam meam ut iterum sumam eam. Nemo tollit eam à me, sed ego pono eam à me ipso, & potestatem habeo ponendi eam, & potestatem habeo iterum sumandi eam: hoc mandatum accepi à Patre meo.* Ubi omnes interpretari, per illam potestatem ponendi animam, intelligunt libertatem indifferentiæ quam habuit Christus moriendo; qui enim habet aliquid in sua potestate, ita facit illud, ut possit non facere. Et cum addit Christus: *Hoc mandatum accepi à Patre meo, satis innuit, quod ex vi ipsiusmet præcepti, habuit hanc potestatem & indifferentiam;* cùd quod Pater ei mortem præcipiendo, voluerit ipsum mori libere, sive cum potestate non moriendi; atque ita, nec fecit Christus, nec potuit facere contra voluntatem Patris ex eo quod potuerit non mori, cùm hoc potius esset juxta Patris voluntatem: Sic igitur Christus fuit simul liber & impeccabilis, non obstante præcepto moriendi, ipsi à Patre imposito.

11. Obijecies primò supposito præcepto moriendi, sibi à Patre imposito, Christus non potuit non mori: Ergo non liberè sed necessariò moriatus est.

Respondeo distinguendo Antecedens: Christus non potuit non mori: Si ly non mori sumatur privativer, prout dicit parentiam mortis, reduplicative ut malam & prohibitan, concedo Antecedens. Si sumatur purè negative, prout dicit parentiam mortis, secundum se & præcisè sumam,